

گزارش فنی عملیات هیدرو گرافی و رفتار سنجی دریاچه ارومیه

مهندسین مشاور دریا نقشه

کارفرما:

دانشگاه صنعتی شریف

اردیبهشت و خرداد ماه ۱۳۹۹

پیش‌گفتار

قرارگیری دریاچه ارومیه در آستانه بحرانی زیست‌محیطی در مقیاس بین‌المللی در سال‌های منتهی به سال ۱۳۹۲ شمسی و مطالبات مردم شریف منطقه، هیأت محترم وزیران را بر آن داشت که در اولین جلسه خود در دولت یازدهم، طی مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۱۱۱۱۴۶ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۸، تشکیل کارگروه نجات دریاچه ارومیه را به تصویب رسانند که پس از بررسی‌های گروه‌های کارشناسی، ۱۹ طرح اولویت‌دار جهت نجات دریاچه ارومیه در جلسه ۱۳۹۲/۰۷/۱۶ کارگروه نجات دریاچه ارومیه تصویب گردید.

به منظور تمرکز و تسریع در روند اقدامات مرتبط با احیای دریاچه ارومیه، پیشنهاد تشکیل «کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه» در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۰۲ هیأت محترم وزیران مطرح و به موجب اختیارات اصل ۱۳۸ قانون اساسی، طبق مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۱۷۰۰۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۲، مقرر گردید که ریاست کارگروه بر عهده معاون اول محترم رئیس‌جمهور باشد و جناب آقای دکتر عیسی کلانتری به عنوان دبیر کارگروه و مدیر اجرایی احیای دریاچه ارومیه تعیین گردیدند. ۷ وزیر، ۲ معاون رئیس‌جمهور و ۳ استاندار حوضه آبریز نیز به عنوان اعضای این کارگروه معرفی شدند.

در گام بعدی، ستاد احیای دریاچه ارومیه ضمن ایجاد کمیته‌های تخصصی شش‌گانه، ۲۰ کارگروه تخصصی، انجام مطالعات تطبیقی و ایجاد شوراهای منطقه‌ای، ضمن برگزاری ۹۸ جلسه متنوع کارشناسی و مدیریتی و بهره‌گیری از نظرات بیش از ۷۵۰ نفر از متخصصان داخلی و بین‌المللی در بازه زمانی ۱۳۶ روزه (از ۱۳۹۲/۱۱/۰۲ تا ۱۳۹۳/۰۳/۱۷)، اقدام به تدوین و اجرای یک نقشه راه جامع در راستای احیای دریاچه ارومیه نمود که نقشه راه مذکور در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۸ به ریاست رئیس‌جمهور محترم جناب آقای دکتر روحانی، ارائه و مورد تصویب قرار گرفت و دستور شروع عملیات اجرایی راه‌کارهای مصوب توسط ایشان صادر گردید. کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه نیز طی مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۵۷۵۴۲ مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۲۵ به طور رسمی مسئولیت مطالعه و طراحی طرح نجات دریاچه ارومیه را به دانشگاه صنعتی شریف سپرد.

در کنار دستاوردهای میدانی متعدد حاصل از طرح ملی نجات دریاچه ارومیه از جمله قرار گرفتن دریاچه در مسیر احیای پایدار و رفع مخاطرات بهداشتی و سلامتی، نقش محوری دانشگاه‌های ملی و استانی در کلیه امور مطالعه و پایش، شاخصه‌ای کم‌نظیر در پروژه بوده که توانسته است ضمن خلق تعاملی پویا و چندسویه با دستگاه‌های اجرایی، روح اقدامات علمی-پژوهشی را در کالبد همه پروژه‌های ذیل طرح، جاری نمایند.

لذا با هدف شفاف‌سازی اقدامات مطالعاتی و پژوهشی انجام شده و نیز به منظور فراهم شدن امکان استفاده مجامع علمی در رشته‌های مختلف دانشگاهی از آب (هیدرولوژی، آب زیرزمینی، هیدرولیک و هیدرودینامیک)، محیط‌زیست، اکولوژی و لیمنولوژی گرفته تا اقتصاد و جامعه‌شناسی از دانش بومی تولید شده در این طرح ملی، کلیه مطالعات انجام شده توسط دبیرخانه کارگروه در کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی شریف در دسترس پژوهشگران محترم قرار گرفته است. یقیناً تدارک مطالعه و پژوهش در این منابع بومی ارزشمند که حاصل سال‌ها تلاش مجدانه محققان تراز اول داخلی و بین‌المللی بوده، سرآغازی خواهد بود برای تداوم نهضت علمی شکل گرفته و به زودی با بروز جهشی علمی در بستر استثنایی پدید آمده، شاهد شکوفا شدن برکات این گردش آزاد اطلاعات در اقصی نقاط کشور خواهیم بود.

کلیه تعابیر، نتایج و تفاسیری که در این اثر ذکر شده‌اند، محصول تلاش‌های نویسندگان (یا نویسندگان) آن بوده و لزوماً منعکس‌کننده دیدگاه‌های دبیرخانه کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه نیست. لذا مسئولیت صحت کلیه اطلاعات و نتایجی که توسط این اثر در دسترس عموم قرار می‌گیرد، به عهده نویسندگان (یا نویسندگان) آن می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۱- مقدمه	۱
۲- معرفی دریاچه ارومیه	۲
۱-۲- پیدایش دریاچه	۲
۲-۲- نام دریاچه در تاریخ	۲
۳-۲- مشخصات دریاچه ارومیه	۳
۴-۲- عکس‌های سال‌های اخیر دریاچه ارومیه و تغییرات آن	۴
۳- معرفی شرکت مهندسی مشاور دریا نقشه	۱۲
۴- شرح پروژه	۱۲
۱-۴- درخواست‌های کارفرما و شرایط ذکر شده در شرح خدمات	۱۲
۲-۴- محدوده‌ها و معرفی مناطق درخواست شده	۱۳
۵- عملیات هیدروگرافی	۱۷
۱-۵- تجهیز و اعزام اکیپ	۱۷
۲-۵- تجهیز کارگاه	۱۷
۳-۵- شناسایی اشل قرائت سطح آب	۱۸
۴-۵- نقشه‌برداری دریایی	۱۹
۱-۴-۵- ناوبری و سیستم تعیین موقعیت	۱۹
۲-۴-۵- عمق‌یاب	۲۰
۵-۵- کالیبراسیون عمق‌یاب	۲۱
۱-۵-۵- تعیین سرعت صوت	۲۱
۲-۵-۵- بار چک و خط‌کش مخصوص	۲۲
۶- برداشت نمونه آب	۲۶
۷- جمع‌آوری اتوماتیک اطلاعات هیدروگرافی	۲۶
۸- پردازش داده‌های هیدروگرافی	۲۷
۹- سطح‌مبنای قائم	۲۸
۱۰- سیستم تصویر و پارامترهای ژئودتیک	۲۹
۱۱- نقشه نهایی دریاچه ارومیه	۳۰
۱۲- نظارت فنی	۳۲
۱۳- تجهیزات	۳۳
۱۴- قایق و وسایل نقلیه زمینی	۳۳
۱۵- نیروی انسانی	۳۳
۱۶- تصاویر و مشخصات تجهیزات به‌کاررفته در پروژه	۳۴

تقدیر و تشکر

مهندسين مشاور دريا نقشه، وظيفه خود مي‌داند که از کليه دست‌اندرکاران و مسئولاني که در مراحل مختلف انجام کار، همکاري لازم را در جهت دستيابي هر چه بيشتري به اهداف پروژه مبذول داشته‌اند، خصوصاً از افراد ذيل، تقدير و تشکر نمايد. بديهي است که انجام عمليات هيدروگرافي و نقشه‌برداري بدون مساعدت و همکاري‌هاي اين عزيزان مقدور نبوده است.

جناب آقای دکتر تجربيشي معاون پژوهش و فناوري دانشگاه صنعتي شريف
جناب آقای دکتر موحدي مدير برنامه‌ريزي و تلفيق ستاد احيا درياچه اروميه
جناب آقای دکتر چهره نگار مسئول واحد مطالعات راهبردي دفتر برنامه ريزي و تلفيق ستاد
جناب آقای دکتر سرخوش مدير سازمان ستاد احياي درياچه اروميه استان آذربايجان غربي
سرکار خانم مهندس اسدي کارشناس ستاد احياي درياچه اروميه
جناب آقای مهندس رزاقی کارشناس سازمان ستاد احياي درياچه اروميه استان آذربايجان غربي
جناب آقای دکتر جباري معاون سازمان محيط‌زيست استان آذربايجان غربي
جناب آقای داوودي مدير پارک ملی سازمان محيط‌زيست استان آذربايجان غربي
جناب آقای مهندس دوستي رضايي معاون مطالعات شرکت آب استان آذربايجان غربي
خانم مهندس کریمی معاونت محترم اداره کل نظارت و کنترل فني سازمان نقشه‌برداري کشور
جناب آقای مهندس عبادي کارشناس محترم بخش نظارت سازمان نقشه‌برداري کشور
جناب آقای مهندس حسيني کارشناس محترم بخش نظارت سازمان نقشه‌برداري کشور

گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتارسنجی دریاچه ارومیه

۹۸۱۵۶۰۱	شماره قرارداد	گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتار سنجی دریاچه ارومیه	نام پروژه:
۹۸/۱۱/۱	تاریخ قرارداد	مهندسین مشاور دریا نقشه	مجری پروژه:
		تاریخ تنظیم:	۱
		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	نسخه گزارش:

نام	توضیح	امضاء	تاریخ	
تهیه کنندگان	مفاد این گزارش توسط این جانب تهیه شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	مرتضی دادگری
	پیوست های این گزارش توسط این جانب تهیه شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	زهرا میرزایی
	کل/قسمت این گزارش توسط این جانب تهیه شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	
	کل/قسمت این گزارش توسط این جانب تهیه شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	
کنترل کنندگان	مفاد این گزارش توسط این جانب کنترل و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	مهدی محمدی
	مفاد این گزارش توسط این جانب کنترل و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	احسان زرین فر
	کل/قسمت این گزارش توسط این جانب کنترل شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	
	کل/قسمت این گزارش توسط این جانب کنترل شده و مورد تأیید می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	
تأیید کنندگان	مفاد این گزارش به طور کامل مورد تأیید این جانب می باشد.		اردیبهشت ماه و خرداد ماه ۹۹	محسن شاپوروند
توضیحات				

۱- مقدمه

ایران در کمربند خشک جهان قرار دارد. این سرزمین در دهه‌های اخیر با خشک‌سالی‌هایی پی‌درپی مواجه شده است و درعین‌حال بهره‌برداری بی‌رویه از آب‌های سطحی و زیرزمینی در بسیاری از مناطق ایران بر مشکلات یادشده افزوده است. این امر نتیجه موقعیت جغرافیایی ایران است که یک‌سوم متوسط بارش جهان را دارا است که موجب گردیده است تا از کشورهای خشک و نیمه‌خشک جهان در منطقه خاورمیانه بشمار آید و در نتیجه با بحران آب مواجه شود.

در ایران از ۴۱۳ میلیارد مترمکعب بارش سالیانه کشور حدود ۲۶۹ میلیارد مترمکعب به اشکال مختلف از دسترس خارج می‌گردد و از باقیمانده نزولات بیش از ۹۳ درصد آن صرف کشاورزی می‌شود. در حوضه آبریز دریاچه ارومیه میانگین مجموع منابع سطحی ورودی به دریاچه ارومیه تا سال ۱۳۷۲-۷۳ حدود ۵ میلیارد مترمکعب بوده ولی در بین سال‌های ۱۳۷۲-۷۳ و ۱۳۹۱-۹۲ به حدود ۵/۲ میلیارد مترمکعب کاهش یافته است؛ یعنی در ۲۰ سال اخیر حدود ۵۰ درصد از منابع ورودی آب سطحی کاهش یافته است و حجم کل برداشت از منابع آب زیرزمینی در این حوضه آبریز در شرایط کنونی حدود ۲۰۱۵ میلیون مترمکعب در سال است که به علل برداشت بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی بعضی از این سفره‌ها از نظر توسعه برداشت، ممنوعه اعلام شده‌اند که بیشتر آنها مربوط به منابع آب زیرزمینی استان آذربایجان غربی است که طی ده سال اخیر دو برابر شده است و میزان برداشت آب زیرزمینی استان آذربایجان شرقی و کردستان تقریباً بدون تغییر بوده است.

بدین ترتیب میزان واردات آب سطحی و زیرزمینی کمتر از آب مصرفی در بخش‌های یادشده است. درواقع بهره‌برداری بیش‌ازحد آب‌های زیرزمینی (چاه‌های عمیق و نیمه عمیق و ...) موجب گردید که نسبت بهره‌برداری از واردات آب دریاچه به حجم منابع آب آن از حد متعادل خارج گردد و سرانجام به خشکی بخش عظیمی از دریاچه منجر شود.

۲- معرفی دریاچه ارومیه

۲-۱- پیدایش دریاچه

دریاچه کم‌ژرفا و وسیع ارومیه که در یکی از پایین‌ترین فرونشست‌های فلات آذربایجان جای دارد، از جمله دریاچه‌های فوق‌اشباع از نمک انگشت‌شماری است که در مورد چگونگی و خاستگاه تشکیل آن نگره‌های چندی بیان شده است.

مطالعات بسیاری از جمله لرزه‌نگاری و نمونه‌برداری (مغزه‌گیری پیستونی) که توسط سازمان زمین‌شناسی و انستیتو پلی‌تکنیک زوریخ (ETH) کشور سوئیس انجام شد (۱۳۵۶) و بررسی نتایج آنها می‌رساند که دریاچه کنونی ارومیه جوان و حوضه آبریز بزرگی است که به احتمال زیاد در آغاز دوره پس از یخچالی تشکیل شده است. پس از تشکیل دریاچه ارومیه (از حدود ۳۵۰۰۰ سال پیش) رفته‌رفته از حالت آب شیرینی یا لاقل لب‌شوری که در محیط پلایا به وجود آمده بود، بیرون آمده و آب آن شور و شورتر شده تا این‌که از ۱۰ هزار سال پیش تاکنون دریاچه نمکی امروزی (اشباع از نمک و فوق‌اشباع کنونی) به وجود آمده است. در مورد چگونگی تشکیل این دریاچه می‌توان گفت که گسله‌های اصلی و شاخه‌های فرعی فعال آیا در منطقه از عوامل اصلی به وجود آمدن این فرونشست بوده‌اند.

نهبشته‌های فاز پایانی دریاچه در حالت فوق‌اشباع از نمک با یک‌لایه بسیار مشخص از جنس سیلت قرمز رنگ شروع شده و این در زمانی بوده که دریاچه به احتمال زیاد به صورت یک پلایای بزرگ و محل تجمع آب‌های شیرین بوده است.

تغییرات آب و هوایی و گوناگونی آب‌های ورودی به دریاچه در بعضی دوره‌ها و در نتیجه کم‌وزیاد شدن درجه شوری آب موجب شده که کانی‌های متناسب با درجه شوری آب دریاچه ته‌نشین شوند. به بیان دیگر نوع آب و غلظت آن اثر مستقیم در نوع نهبشته‌های شیمیایی دریاچه داشته و دارد.

۲-۲- نام دریاچه در تاریخ

یکی از نخستین اشارات به دریاچه ارومیه در کتیبه سده نهم پیش از میلاد مسیح در شلمنسر سوم (سلطنت بین ۸۵۸-۸۲۴ قبل از میلاد) به دو نام در محل دریاچه ارومیه اشاره شده: پرسواه (به معنی ایرانیان یا پارسیان) و ماتای (میتانی‌ها). هنوز دقیقاً روشن نیست که این نام‌ها به منطقه یا قبیله یا پیوندی که بین گروهی از نام‌های مردم با شاهان وجود داشته اشاره می‌کند.

دریاچه مرکز پادشاهی منائیان بود. محل زندگی احتمالی منائیان در تپه حسنلو در جنوب دریاچه بوده است. منائیان به دست گروهی که متیان نام داشتند غلبه شدند، مردمان ایرانی مختلفی که سکاها، سمرتی‌ها، یا کیمری شناخته می‌شدند. به درستی معلوم نیست که مردمان نامشان را از دریاچه گرفته‌اند یا دریاچه نامش را از مردمان اطراف آن گرفته است؛ ولی کشور باستانی متیان نامیده می‌شد که نام لاتین دریاچه از آن گرفته شده است.

دریاچه‌ای که امروز به دریاچه ارومیه معروف شده، در زمان‌های قدیم و ادوار مختلف اسامی گوناگونی داشته است. در اوستا و سایر کتب پهلوی این دریاچه را مقدس شمرده‌اند و مولد زرتشت را در گزن (جزنق - شیز) در حوالی دریاچه ارومیه دانسته‌اند و آتشکده معروف گزن موسوم به آذرگشَب نیز به همین مناسبت مورد توجه تمام و احترام بوده است. در اوستا نام این دریاچه را چیچسته نوشته‌اند که آن را «جی جست» و «جی کست» نیز گفته‌اند.

نام این دریاچه امروزه دریاچه ارومیه است که از نام شهر ارومیه، مرکز استان آذربایجان غربی گرفته شده است. در دهه ۱۹۳۰ میلادی به هنگام سلطنت رضاشاه این دریاچه به افتخار وی دریاچه رضائیه نام گذاری شد. پس از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ نام دریاچه به نام پیشین خود، دریاچه ارومیه بازگردانده شد که در زبان ترکی اورمو گولو گفته می‌شود. در زبان پارسی کهن، این دریاچه چیچست به معنای درخشنده نامیده شده است. در دوران میانه این دریاچه «کبودا» (کبودان) نیز نامیده شده است.

۲-۳- مشخصات دریاچه ارومیه

دریاچه ارومیه نام دریاچه‌ای در شمال غربی کشور ایران است که طبق تقسیمات کشوری ایران، این دریاچه میان دو استان آذربایجان غربی و استان آذربایجان شرقی قرار گرفته است. بررسی نوسانات سطح آب دریاچه‌ها به لحاظ اهمیت، ماهیت و موقعیت این مجموعه‌های آبی در سال‌های اخیر اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. دریاچه ارومیه بزرگ‌ترین دریاچه داخلی ایران می‌باشد. مساحت این دریاچه در سال ۱۳۷۷ در حدود شش هزار کیلومترمربع بود که در ردیف بیست و پنجمین دریاچه بزرگ دنیا از نظر مساحت قرار می‌گیرد. دریاچه ارومیه، بزرگ‌ترین دریاچه داخلی ایران، بزرگ‌ترین دریاچه آب شور در خاور میانه و ششمین دریاچه بزرگ آب شور دنیا است. آب این دریاچه بسیار شور بوده و بیشتر از رودخانه‌های زربینه رود، سیمینه رود، تلخه رود، گادر، باراندوز، شهرچای، نازلو و زولا تغذیه می‌شود. مهم‌ترین جزایر این دریاچه عبارت‌اند از جزیره کبودان (قویون داغی)، اشک داغی، آرزو و اسپیر.

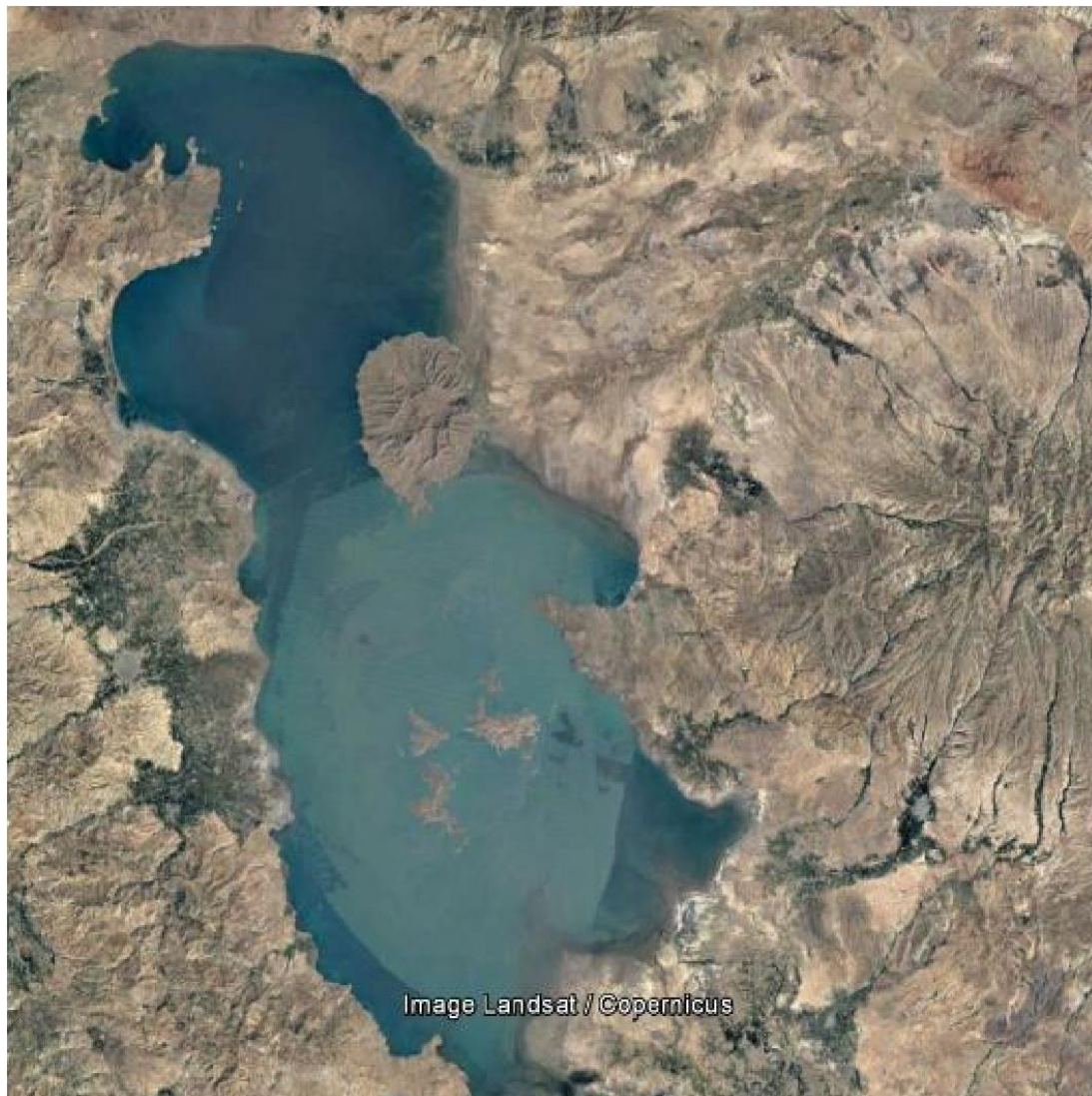
بر اساس لیست تنوع زیستی پارک ملی دریاچه ارومیه که در سال ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶ ارائه شده است پارک ملی دریاچه ارومیه مسکن ۶۲ گونه باکتری و آرکتوباکتر، ۴۲ گونه قارچ‌های میکروسکوپی، ۲۰ گونه جلبک، ۳۱۱ گونه گیاه، ۵ گونه نرم‌تنان دوکفه‌ای (رودخانه‌های جزایر)، ۲۲۶ گونه از پرندگان، ۲۷ گونه خزنده و دوزیست و ۲۴ گونه از پستانداران می‌باشد. همچنین دست‌کم فسیل ۴۷ گونه یافته شده است. این زیست‌بوم به صورت بین‌المللی توسط یونسکو به عنوان منطقه تحت حفاظت به ثبت رسیده است. سازمان محیط‌زیست ایران اکثر نقاط این دریاچه را به عنوان پارک ملی شناسایی نموده است.

این دریاچه با داشتن بیش از یکصد جزیره کوچک صخره‌ای محل توقف پرندگان مهاجر از جمله فلامینگو، پلیکان، کفچه‌نوک، اکراس، لک‌لک، اردک پیسه، نوک خنجری، چوب پا و مرغ نرورزی می‌باشد.

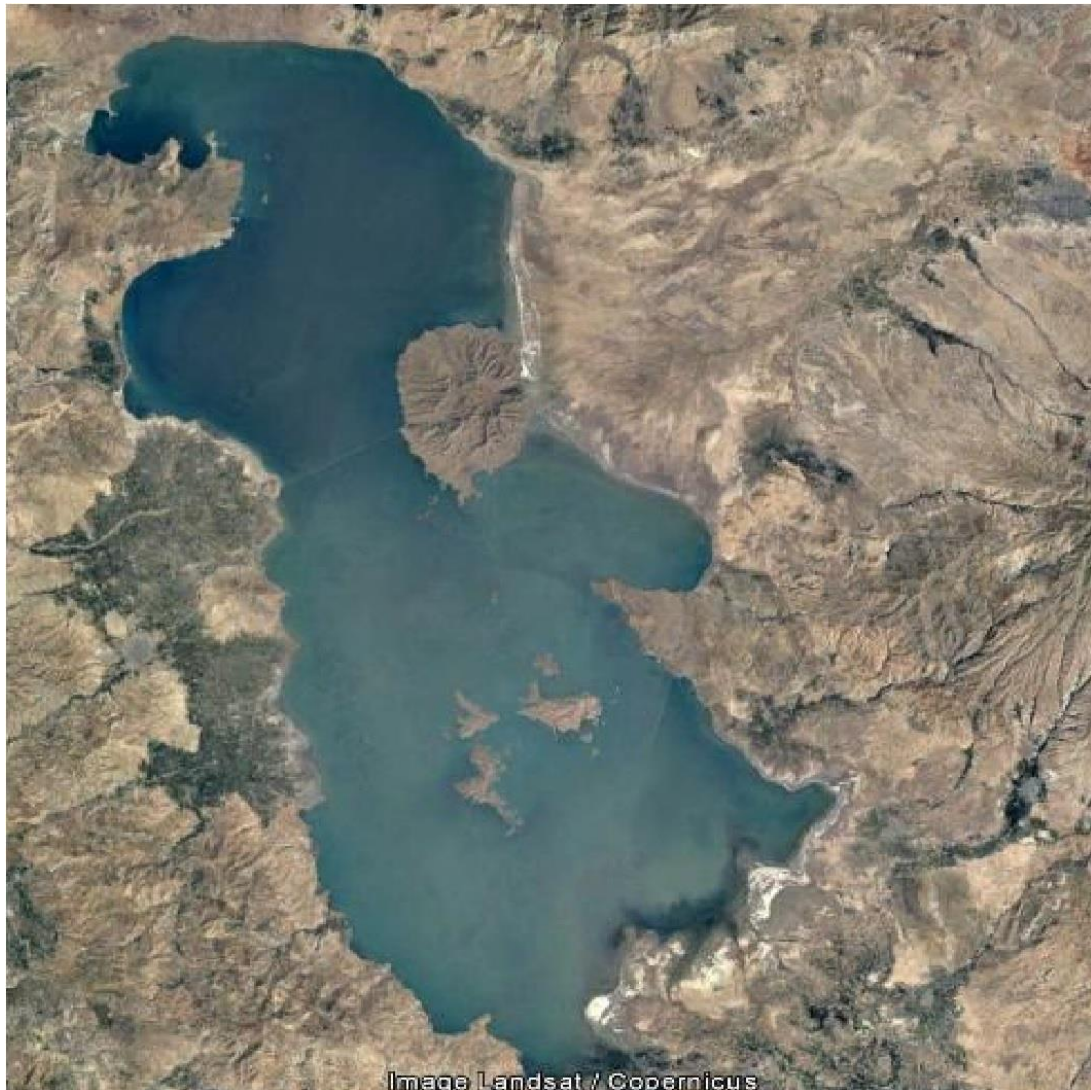
به خاطر شوری بیش‌ازحد دریاچه هیچ نوع ماهی در این دریاچه زندگی نمی‌کند. با این حال دریاچه ارومیه یکی از زیست‌گاه‌های مهم سخت‌پوست آرتیمیا شناخته می‌شود. این سخت‌پوست یکی از منابع اصلی تغذیه پرندگان مهاجر از جمله فلامینگو به شمار می‌آید.

۲-۴- عکس‌های سال‌های اخیر دریاچه ارومیه و تغییرات آن

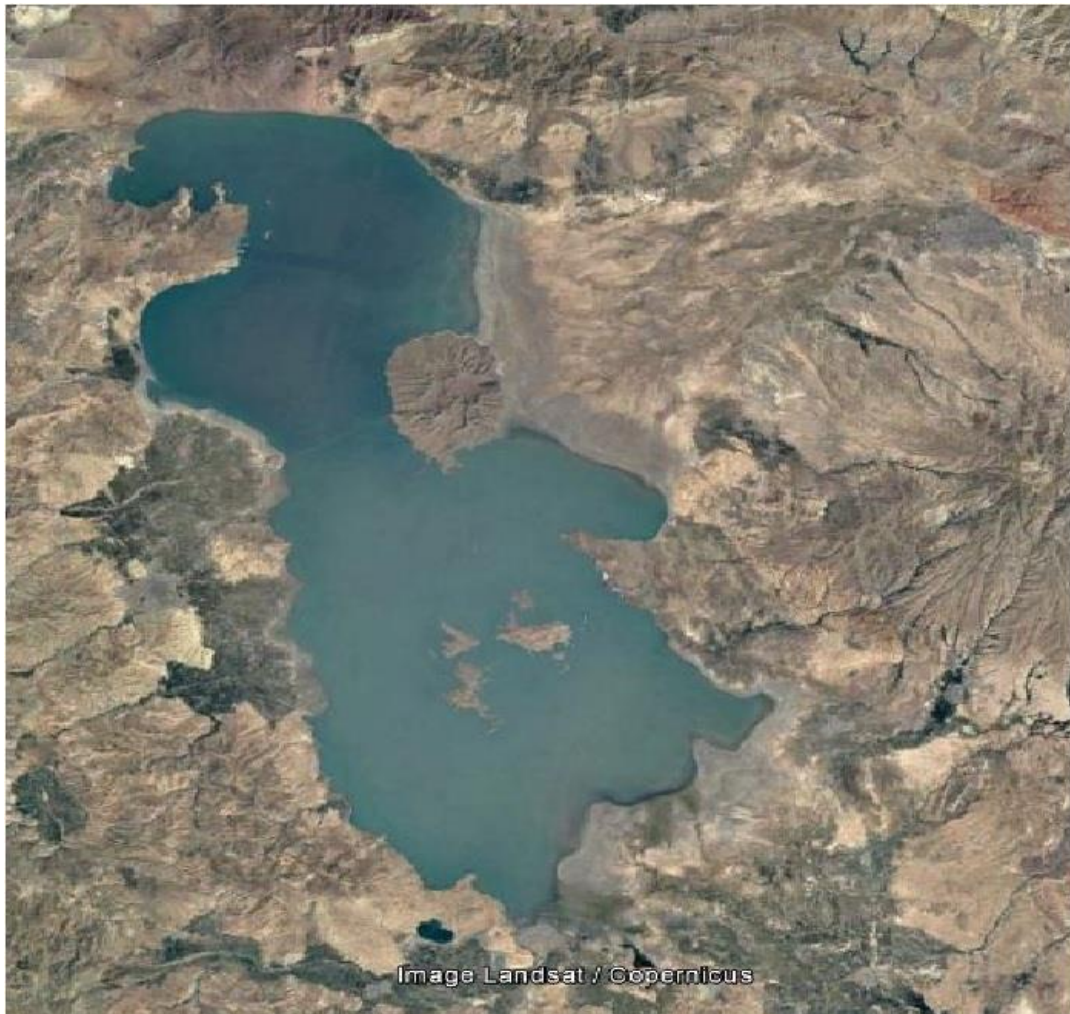
تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۶۳

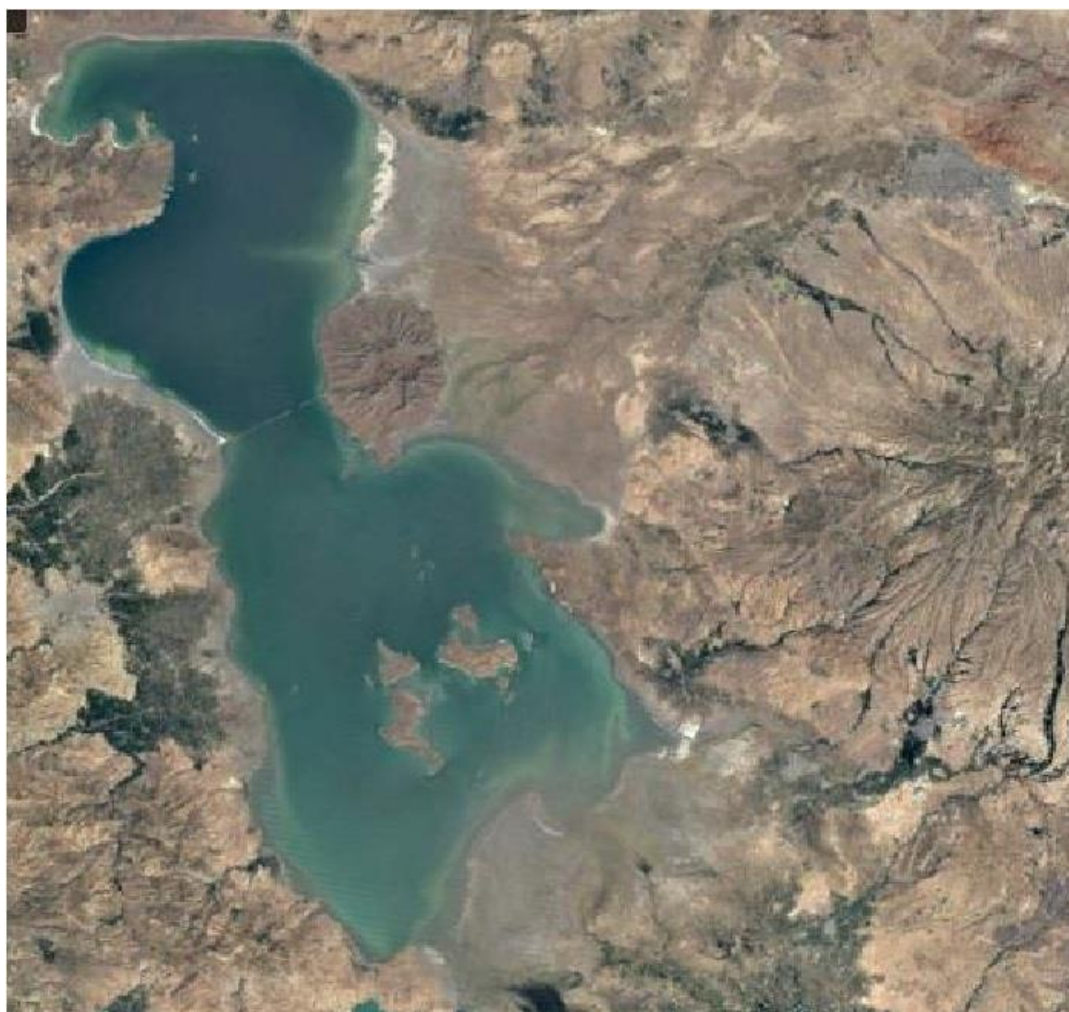
تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۶۹

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان ۱۳۷۴

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۷۹

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۸۵

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۹۰

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۹۳

تصویر ماهواره‌ای دریاچه ارومیه مربوط به زمستان سال ۱۳۹۵

۳- معرفی شرکت مهندسين مشاور دریا نقشه

شرکت مهندسين مشاور دریا نقشه در سال ۱۳۷۱ توسط بنیان‌گذاران هیدروگرافی و مدیران سابق سازمان نقشه‌برداری کشور و اساتید دانشگاه تأسیس شده است. کارشناسان این شرکت همگی آموزش‌های تخصصی نقشه‌برداری و هیدروگرافی را در دانشگاه‌ها و مراکز معتبر بین‌المللی هیدروگرافی و نقشه‌برداری (دانشکده نیروی دریایی انگلستان، دانشکده فنی دانشگاه تهران و ...) گذرانده‌اند. این آموزش‌های تخصصی کمک می‌کنند که عملیات هیدروگرافی و نقشه‌برداری و تهیه نقشه‌های آب‌نگاری بهترین نحو و از نظر کیفیت در حد استانداردهای ملی و بین‌المللی انجام شود.

شایان‌ذکر است شرکت دریا نقشه گواهینامه صلاحیت رتبه یک مشاوره در زمینه انجام خدمات نقشه‌برداری و هیدروگرافی از سازمان برنامه و بودجه دارد و عضو جامعه مهندسان مشاور و انجمن مهندسی سواحل و سازه‌های دریایی ایران بوده و سابقه عضویت در جامعه نقشه‌برداران ایران را دارد.

۴- شرح پروژه

۴-۱- درخواست‌های کارفرما و شرایط ذکر شده در شرح خدمات

در این پروژه موارد زیر از طرف کارفرما درخواست شده است.

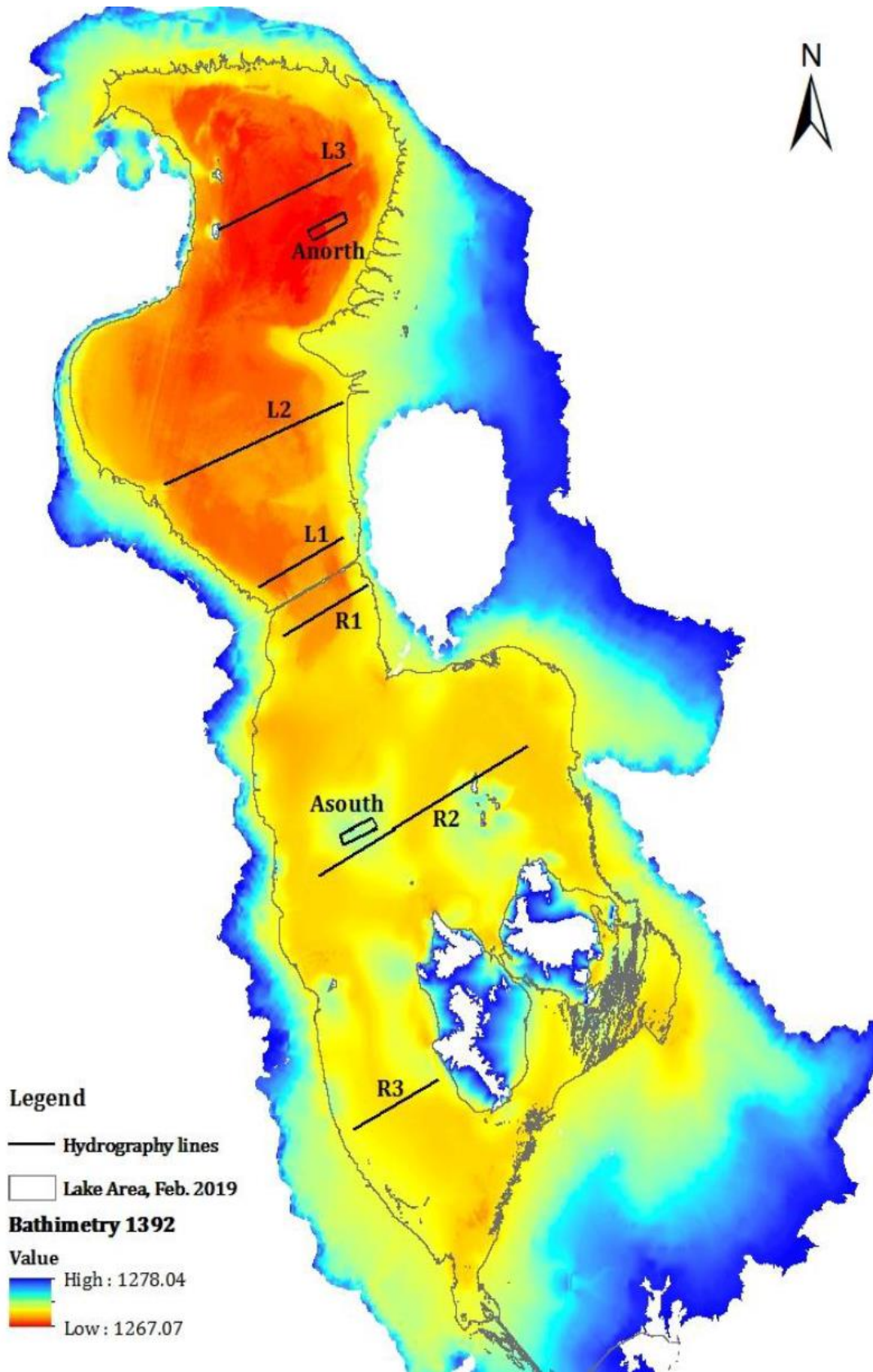
- سطوح Anorth و Asouth با در نظر گرفتن خطوط از غرب به شرق به طول ۴ کیلومتر و فاصله خطوط ۵۰ متر و خطوط شمال به جنوب به طول یک کیلومتر و فاصله خطوط ۲۵۰ متر (با مجموع طول ۱۰۱ کیلومتر) که منجر به تولید نقشه هیدروگرافی ۱/۵۰۰۰ در سطوح در نظر گرفته شده خواهد شد.
- خطوط L۱ تا L۳ و R۱ تا R۳ مطابق شکل ۱ (با مجموع طول ۹۰ کیلومتر) با سیستم عمق سنجی آکوستیکی و با در نظر گرفتن نقاط شروع و پایان خطوط داده‌برداری مطابق جدول زیر موردنظر است.
- حداقل فواصل موردنظر نقاط برداشت در مسیر خطوط طراحی شده ۵۰ متر می‌باشد. در صورتی که فاصله بین نقاط بیش از ۳۰۰ متر باشد، خطوط برداشت شده به صورت منقطع در نظر گرفته می‌شود.
- دقت مسطحاتی (X, Y) در حد گیرنده‌های ماهواره‌ای (GPS) در حدود ۳ متر موردنظر است.
- دقت ارتفاعی مطابق با دقت عمق سنج آکوستیکی مناسب است و در هر خط حداقل دونقطه کالیبراسیون برای عمق سنج آکوستیکی موردنیاز است.
- در هر یک از لاین‌های L۱ تا L۳ و R۱ تا R۳ و هر یک از سطوح Anorth و Asouth دو نمونه آب (حداقل یک لیتر) با مشخصات زمانی و مکانی دقیق تهیه و کلیه نمونه‌ها در مجموع ۱۶ نمونه آب برداشته شده برای انجام آزمایش در اختیار کارفرما (دفتر تهران) قرار خواهد گرفت.
- در طول عملیات هیدروگرافی، تراز سطح آب دریاچه ارومیه به صورت روزانه در یک نقطه نسبت به شبکه موجود نقشه‌برداری برداشت و ارائه خواهد شد.

- در مطالعه رفتار سنجی بستر دریاچه ارومیه که در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ و با همکاری پژوهشگاه فضایی ایران انجام شده است، شناسایی و ایجاد ایستگاه‌های نقشه‌برداری شبکه ماندگار صورت گرفته است که مستندات مربوط به آنها در صورت نیاز ارائه خواهد شد و این مرحله از اجراء در مطالعه حاضر تکرار نخواهد شد.
- انتقال مختصات مسطحاتی و ارتفاعی از نقاط معلوم سازمان نقشه‌برداری در مطالعه قبلی با همکاری پژوهشگاه فضایی ایران انجام شده است که در صورت نیاز مستندات آن در اختیار مجری قرار خواهد گرفت. لذا این مرحله از اجراء در مطالعات حاضر تکرار نخواهد شد.
- لازم است کلیه مستندات مربوط به داده‌برداری از جمله مختصات نقاط، تاریخ دقیق داده‌برداری و داده‌های خام و پردازش شده (شامل عمق و رقوم بستر) در اختیار کارفرما قرار گیرد.
- طی قرارداد حاضر، انجام مطالعه رفتار سنجی بستر دریاچه ارومیه در اسفند سال ۱۳۹۸ موردنظر است.
- انجام تکرار مطالعه رفتار سنجی بستر دریاچه ارومیه تعریف شده در قرارداد حاضر در نیمه اول سال ۱۳۹۹ نیز موردنظر است که بنا به صلاحدید کارفرما، طی قرارداد جداگانه‌ای قرارداد مرحله بعدی منعقد خواهد شد.
- تذکر: دو محدوده در نزدیکی مسیر میان‌گذر دریاچه ارومیه نیز بعد از ابلاغ اولیه به محدوده‌های موردنظر کارفرما اضافه گردید که این محدوده‌ها بعد از شرح خدمات اولیه برای برداشت به این شرکت ابلاغ گردید. هر محدوده شامل ۳ خط به طول ۶ کیلومتر در راستای مسیر میان‌گذر دریاچه و با فاصله ۵۰ متر از یکدیگر و ۱۳ خط عمود بر آنها به طول ۱۰۰ متر و فاصله ۵۰۰ متر از یکدیگر بودند. مجموع جبری این خطوط ۳۸/۶ کیلومتر است. (با توجه به کمتر از ۳۰۰ متر بودن خطوط کنترل محاسبه مجموع طول خطوط با تعرفه هیدرو گرافی متفاوت از عدد نوشته شده می‌باشد).

۴-۲- محدوده‌ها و معرفی مناطق درخواست شده

در تصویر زیر به صورت تقریبی مکان خطوط ذکر شده و دو محدوده Anorth و Asouth از طرف کارفرما مشخص شده و در جداول که در ادامه آورده شده مختصات دقیق آنها اعلام شده است.

گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتارسنجی دریاچه ارومیه

جدول ۱: مختصات شروع و پایان خطوط درخواست شده

Line name	Start point		End point		Length (Km)
	x1	y1	x2	y2	
L3	520836.18	4215011.81	534505.08	4221189.27	15
L2	515217.11	4190979.79	533644.79	4198752.85	20
L1	525175.61	4181680.08	5339630.4	4186453.02	10
R1	527655.37	4177108.34	536426.79	4181910.65	10
R2	531121.22	4154602.47	552956.76	4166776.59	25
R3	534625.57	4130691.13	543444.33	4135405.94	10
Total					90

جدول ۲ و ۳: مختصات چهارگوشه محدوده‌های Anorth و Asouth

Anorth	left		right		Length
	X	Y	X	Y	
Up	529980.12	4214885.34	533602.03	4216582.91	4000
down	530404.16	4213979.70	534026.42	4215677.43	4000

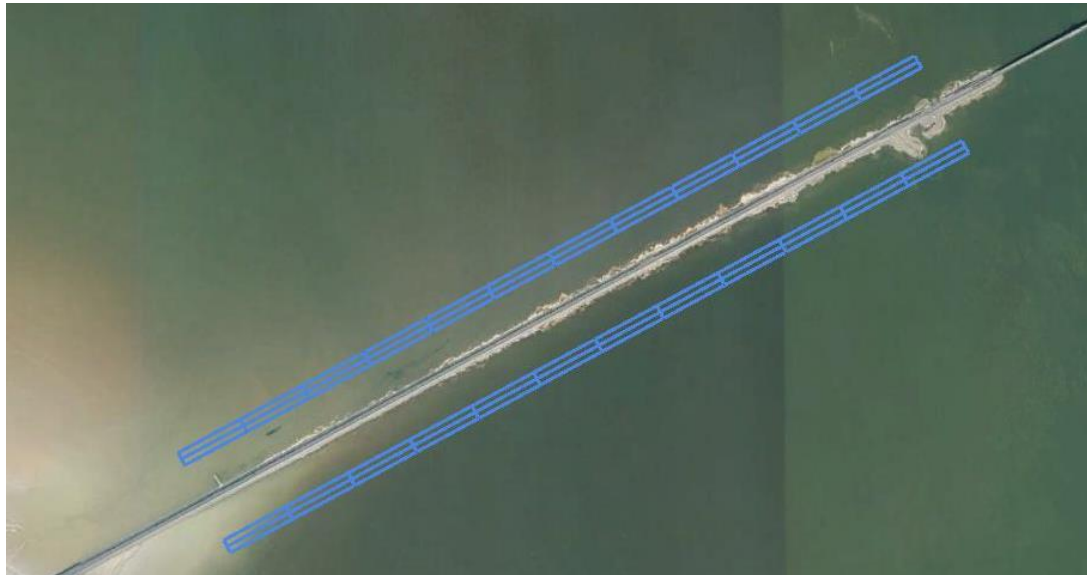
ASouth	left		right		Length
	X	Y	X	Y	
Up	533250.77	4158331.30	536873.67	4160026.76	4000
down	533674.63	4157425.58	537297.53	4159121.04	4000

تصویر خطوط طراحی شده بر روی عکس ماهواره‌ای دریاچه ارومیه

- دو محدوده نیز در ادامه به این شرکت اعلام شد که تصاویر خطوط آن را در ادامه خواهید دید.

تصویر طراحی خطوط هیدروگرافی محدوده جدید

۵- عملیات هیدروگرافی

۵-۱- تجهیز و اعزام اکیپ

در ابتدا برنامه‌ریزی کارفرما و این شرکت بر این بود که در اسفند ۹۸ تیم‌های اجرایی برای شروع عملیات به منطقه اعزام شوند اما با توجه به شروع همه‌گیری ویروس کرونا در کشور و وضع محدودیت‌های رفت آمد موقتاً اعزام تیم اجرایی به تعویق افتاد و تیم نقشه‌برداری زمینی و دریایی شرکت دریا نقشه در تاریخ ۲۴ اردیبهشت سال ۱۳۹۹ به منطقه اعزام گردیدند. این تیم شامل دو نفر مهندس و تجهیزات کامل نقشه‌برداری زمینی و دریایی بودند.

۵-۲- تجهیز کارگاه

تجهیز کارگاه شامل اقدامات زیر می‌شود.

* اجاره دفتر کار و محل استراحت کارکنان

* اجاره اتومبیل

* اجاره قایق و تجهیز آن‌ها برای عملیات هیدروگرافی

* اخذ مجوزهای لازم جهت تردد در مناطق نقشه‌برداری از مقامات ذیصلاح

* اخذ مجوزهای لازم جهت استفاده از سهمیه بنزین و غیره (در صورت نیاز)

* ارسال لوازم فنی به کارگاه

* اعزام بقیه اعضای اکیپ‌های نقشه‌برداری به منطقه

* خرید لوازم موردنیاز

* استخدام تکنسین‌ها و کارگران محلی

۵-۳- شناسایی اشل قرائت سطح آب

با هماهنگی صورت گرفته‌شده با ستاد احیای دریاچه ارومیه (کارفرما) از اداره آب استان آذربایجان غربی دو اشل نصب‌شده در زیر پل در مختصات ذکرشده به نماینده این شرکت معرفی و ارتفاع آن مشخص گردید. این دو اشل هم‌ارتفاع هستند و در کنار پایه‌های فلزی تأسیسات کنار پل مسیر میان‌گذر دریاچه نصب‌شده‌اند. نامه معرفی ارتفاع و مکان اشل در پیوست آورده شده است.

تصویر دو اشل معرفی‌شده از سوی کارفرما برای قرائت تراز سطح آب

ارتفاع سطح آب دریاچه علاوه بر اندازه‌گیری‌های تیم هیدروگرافی این شرکت به‌صورت روزانه نیز توسط اداره آب استان آذربایجان غربی اندازه‌گیری می‌شد که بعد از پایان کار در اختیار این شرکت قرار گرفت. ارتفاع سطح آب دریاچه در شرایط محدوده زمانی عملیات هیدروگرافی این شرکت عدد روی اشل به‌علاوه ۱۲۷۱ در نظر گرفته می‌شد. لازم به ذکر که طبق اعلام کارفرما، این مقدار با ترازبایی از نقاط سازمان نقشه‌برداری محاسبه‌شده و نسبت به سطح متوسط دریاچه‌های آزاد است.

قرائت عدد ۱۲۷۱/۸۸ متر روی اشل

۵-۴- نقشه برداری دریایی

برای انجام عملیات عمق یابی، دو تیم هیدروگرافی با تجهیزات کافی و دو فروند قایق موتوری یکی ۲۰ فوت و دیگری ۲۷ فوت آغاز به فعالیت کرد. تجهیزات هیدروگرافی شامل دو دستگاه گیرنده ماهواره ای DGPS مدل GNSS A222 Smart Antenna با قابلیت دریافت تصحیحات L-Band Atlas ساخت کمپانی Hemisphere، دو دستگاه عمق یاب الکترواکوستیکی مدل EU400 ساخت کمپانی EchoLogger، یک دستگاه عمق یاب الکترواکوستیکی مدل Navisound210 ساخت کمپانی Reson، سه دستگاه کامپیوتر Notebook و سه نسخه از تمامی نرم افزارهای هیدروگرافی بود.

۵-۴-۱- ناوبری و سیستم تعیین موقعیت

موقعیت افقی در عملیات هیدروگرافی توسط سیستم تعیین موقعیت ماهواره ای تفاضلی انجام شد. سیستم (Global Positioning System) GPS یک سیستم تعیین موقعیت لحظه ای است که توسط وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا در اوایل دهه هشتاد قرن بیستم میلادی راه اندازی شد. یک گیرنده GPS سینگل به تنهایی قادر به تعیین موقعیت با دقت در حد ۳ تا ۵ متر می باشد. برای ارتقای دقت موقعیت یابی توسط GPS نیاز به دریافت تصحیحات از ایستگاه ساحلی یا به صورت ماهواره ای می باشد.

در انجام پروژه های اجرایی فاصله دور از ساحل در دریا یا به اصطلاح Off Shore که نیاز به تعیین موقعیت دقیق دارند برای بهبود دقت تعیین موقعیت شناور در دریا (که دریافت تصحیحات از ساحل امکان پذیر نیست) از تصحیحات ماهواره ای اجاره ای استفاده می شود. سامانه و ماهواره های مختلفی اعم از OmniSTAR، L-Band، Trimble RTX و این تصحیحات آنی را با دریافت هزینه ارائه می کنند. در چند سال اخیر تصحیحات موسوم به Atlas روی ماهواره های L-Band راه اندازی شده است که توسط گیرنده هایی که

قابلیت دریافت این تصحیحات را دارند، قابل استفاده است. این تصحیحات با توجه به دقتی که ارائه می کنند (دقت زیر ۱۰، ۳۰ و ۵۰ سانتیمتر) و بازه زمانی مورد درخواست، قیمت های مختلفی دارند. این شرکت با توجه به در اختیار داشتن نوعی از گیرنده های مدل A222 کمپانی Hemisphere کانادا و خرید کد فعال سازی و دریافت تصحیحات H100 (دقت زیر صد سانتیمتر)، دقت تعیین موقعیت بهتر از یک متر در شناور هیدرو گرافی را در اختیار دارد و در این پروژه از آن استفاده شده است.

۵-۴-۲- عمق یاب

هر قایق هیدرو گرافی به یک سیستم عمق یاب الکترواکوستیکی مجهز می باشد. هر دستگاه عمق یاب معمولاً از دو بخش عمده شامل سیستم پردازش ثبات عمق (Recorder) و ترانسدیوسر تشکیل شده است. قسمت رکوردر که دارای یک زمان سنج دقیق می باشد، زمان امواج ارسالی و اکوهای دریافتی را به دقت اندازه گیری نموده و با استفاده از رابطه $D=1/2 VT$ عمق را اندازه گیری می نماید، در این رابطه V سرعت متوسط صوت در آب می باشد که با پارامترهای غلظت نمک آب، دما و فشار استاتیک تغییر می کند و T زمان رفت و برگشت امواج صوتی در آب می باشد.

ترانسدیوسر شامل قسمت تولیدکننده امواج صوتی است و بدین ترتیب عمل می کند که توسط قسمت فرستنده، امواج صوتی به صورت پالس هایی صادر می شود. این پالس به صورت قائم از دستگاه به کف دریا فرستاده می شود، امواج صوتی پس از برخورد با کف منعکس می شود و به گیرنده ترانسدیوسر می رسد، زمان بین خارج شدن پالس از ترانسدیوسر و رسیدن انعکاس آن به همان ترانسدیوسر متناسب با عمق در آن نقطه می باشد، بنابراین با اندازه گیری زمان رفت و برگشت موج و تبدیل آن می توان عمق را در هر نقطه تعیین کرد. ترانسدیوسر استفاده شده در عمق یاب دارای فرکانس ۴۰۰ کیلوهرتز و زاویه پرتو ارسال امواج اولتراسونیک در حد ۳ درجه می باشد.

در این پروژه با توجه به اینکه عمق در سراسر دریاچه کم است از عمق یاب الکترواکوستیکی مدل EU400 ساخت کمپانی EchoLogger استفاده شد که با فرکانس ۴۰۰ کیلوهرتز کار می کند. این عمق یاب با توجه به استفاده از فرکانس بالا برای مناطق کم عمق بسیار مناسب است.

تصویر عمقیاب استفاده شده در این پروژه

۵-۵-۵- کالیبراسیون عمقیاب

معمولاً کالیبره کردن عمقیاب از دو طریق انجام می‌شود. در روش اول تعیین سرعت صوت از طریق اندازه‌گیری مستقیم رسانایی الکتریکی، دما و عمق آب توسط دستگاه CTD و اعمال آن در روابط ریاضی مربوطه به دست می‌آید. روش دیگر تعیین سرعت صوت استفاده از دستگاه سرعت‌سنج موسوم به Sound Velocity Profiler (SVP) می‌باشد. برای تکمیل کالیبراسیون نیاز به انجام عملیات بارچک نیز می‌باشد تا آبخور ترانسدیوسر و سایر خطاهای سیستماتیک را مورد بررسی قرار دهد.

در دریاچه ارومیه اما امکان استفاده از دستگاه‌های تعیین سرعت صوت CTD و SVP به دلیل شوری بسیار بالای آب و محدودیت اندازه‌گیری این دستگاه‌ها در تعیین شوری، وجود ندارد. در این پروژه با توجه به مطالب گفته شده تمرکز تعیین سرعت صوت بر استفاده از بارچک و خطکش مخصوص (طراحی شده برای این پروژه) بوده است.

البته با توجه به پیگیری‌های محلی و برقراری ارتباط با اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی از اندازه‌گیری‌های آزمایشگاهی شوری آب و اندازه‌گیری دمای آب توسط تیم‌های هیدروگرافی برای چک کردن سرعت صوت‌های حاصله از عملیات بارچک و خطکش مخصوص ارزیابی‌های ثانویه نیز صورت گرفته است که در ادامه مفصل شرح داده خواهد شد.

۵-۵-۱- تعیین سرعت صوت

یکی از مهم‌ترین وظایف یک هیدروگراف، تعیین سرعت صوت صحیح می‌باشد. ترانسدیوسر عمقیاب که در نزدیکی سطح آب قرار دارد امواج صوتی را تحت فرکانس ۴۰۰ کیلوهرتز در مسیر عمودی به بستر دریاچه گسیل می‌کند. این موج صوتی در طی مسیر خود (پروفیل آب) بسته به شرایط فیزیکی آب دریا (شوری- دما- عمق) دچار تغییرات می‌شود. لذا برای تعیین یک سرعت صوت متوسط و اعمال تغییرات سرعت صوت و تأثیر آن به اعماق اندازه‌گیری شده، نیاز به انجام مشاهدات سرعت صوت در مسیر ارسال امواج صوتی در یک ناحیه

نقشه برداری می‌باشد. یک روش، اندازه‌گیری پارامترهای فیزیکی آب (دما، شوری و عمق) و محاسبه سرعت صوت از طریق فرمول تجربی زیر می‌باشد.

$$C=1449.2+4.6*T-0.055*T^2+0.00029*T^3+(1.34-0.01*T)*(S-35)+0.016*D$$

بر اساس فرمول فوق که در آن دما (T) برحسب درجه سانتی‌گراد، شوری (S) برحسب قسمت در هزار (ppt) در یک عمق معین (D) برحسب متر است، سرعت صوت (C) در آب دریا برحسب متر بر ثانیه محاسبه می‌شود.

همان‌گونه که پیش‌ازین گفته شد در دریاچه ارومیه از CTD برای به دست آوردن مستقیم پارامترهای فیزیکی نمی‌توان استفاده کرد اما با توجه به دست آوردن اطلاعات شوری و اندازه‌گیری دمای آب از این روش برای ارزیابی ثانویه سرعت صوت به‌دست‌آمده استفاده شده است.

۵-۲-۵- بار چک و خط‌کش مخصوص

بار چک متریک وسیله‌ای است متشکل از یک صفحه فلزی و دو طناب مدرج. صفحه فلزی توسط دو طناب مدرج در فاصله‌های معین ۲ و ۳ و ۴ و... متری بسته به شرایط دریا زیر ترانسدیوسر عمقیاب قرار می‌گیرد. از این طریق اندازه آب‌خور و سایر خطاهای سیستماتیک ممکنه مورد بررسی و تصحیح قرار می‌گیرد. عملیات بار چک هرروز قبل و بعد از عملیات هیدروگرافی صورت می‌گرفت.

تصاویر بارچک زدن و بررسی سرعت صوت در آب در دریاچه ارومیه

گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتارسنجی دریاچه ارومیه

با توجه به مشکلات عملیات هیدروگرافی در دریاچه ارومیه که بیشتر متأثر از شوری بالا و عمق کم دریاچه است خطاکش مخصوصی برای اندازه‌گیری عمق علاوه بر استفاده از عملیات بارچک ساخته شد. این خطاکش به‌گونه‌ای بود که توانایی اندازه‌گیری عمق تا ۵ متر را داشته باشد و با توجه به صفحه فلزی که در انتهای آن نصب‌شده بود در بستر فرو نرود.

قرائت عمق با این خطاکش به‌راحتی و با سرعت در نزدیک‌ترین جا به ترنسدیوسر انجام می‌پذیرفت و با تغییر سرعت صوت در تنظیمات عمق‌یاب تلاش می‌شد که به عمق قرائت‌شده نزدیک‌تر شویم. درنهایت به یک تعادل می‌رسیدیم و آن را به‌عنوان سرعت صوت انتخاب می‌کردیم.

گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتارسنجی دریاچه ارومیه

تصاویر طراحی و ساخت و استفاده خطکش مخصوص برای تعیین عمق در به دست آوردن سرعت صوت

تذکر: با توجه به مسیر میان‌گذری که بر روی دریاچه ارومیه احداث شده است و با تحقیقات محلی و همچنین اندازه‌گیری‌های مکرر مشخص شد که شوری آب و متعاقباً سرعت صوت در مناطق مختلف دریاچه علی‌الخصوص دو قسمت شمالی و جنوبی متفاوت می‌باشد. از این روی نیاز دیده شد برای برداشت هر منطقه یا هر خط در همان مکان عملیات تعیین سرعت صوت انجام پذیرد. برای هر کدام از شش خط هیدروگرافی (L1,L2,L3,R1,R2,R3) نیز، در ابتدا و انتهای هر پروفیل، سرعت صوت و عمق برداشت شده با استفاده از خط کش مذکور کنترل و اکوساندر کالیبره شد. (تقریباً تمامی رودخانه‌های دائمی و بزرگ دریاچه در قسمت جنوبی وارد دریاچه می‌شوند و آب شیرین ورودی در قسمت جنوبی به دریاچه اضافه می‌شوند. این آب باید از محدوده‌ای باریک زیر پل مسیر میان‌گذر دریاچه تقریباً ۱۲۰۰ متر است عبور کرده و به قسمت شمالی برسد. این موضوع باعث شده تا قسمت شمالی دریاچه تقریباً محصور و بدون ورود و خروج آب تحت تبخیر قرار گرفته و بر شوری آبش اضافه شود).

در نهایت میانگین سرعت صوت در آب در هر منطقه و در هر خط در جدول زیر ارائه گردیده است.

Area	Sound Velocity (m/s)
L1	1830
L2	1835
L3	1845
R1	1825
R2	1805
R3	1802
Anorth	1842
Asouth	1805
additional	1830

۶- برداشت نمونه آب

همان‌گونه که در شرح خدمات آورده شده بود در هر منطقه و از هر خط مدنظر کارفرما حداقل دو نمونه آب حداقل یک لیتری باید تهیه می‌شد و برای آزمایش‌ها مربوطه به تهران انتقال داده می‌شد. تیم‌های هیدروگرافی شرکت دریا نقشه در هنگام انجام عملیات هیدروگرافی در محدوده‌های مشخص شده این نمونه‌برداری‌ها انجام داده‌اند. ساعت و تاریخ برداشت را به همراه مختصات دقیق نقطه برداشت را روی بطری نمونه نوشته‌شده و نمونه‌ها برای آزمایش‌ها به تهران ارسال گردیدند. در ادامه چند تصویر از این نمونه‌برداری‌ها را مشاهده می‌کنید.

۷- جمع‌آوری اتوماتیک اطلاعات هیدروگرافی

به‌طور عمده هر سیستم هیدروگرافی شامل سه بخش است:

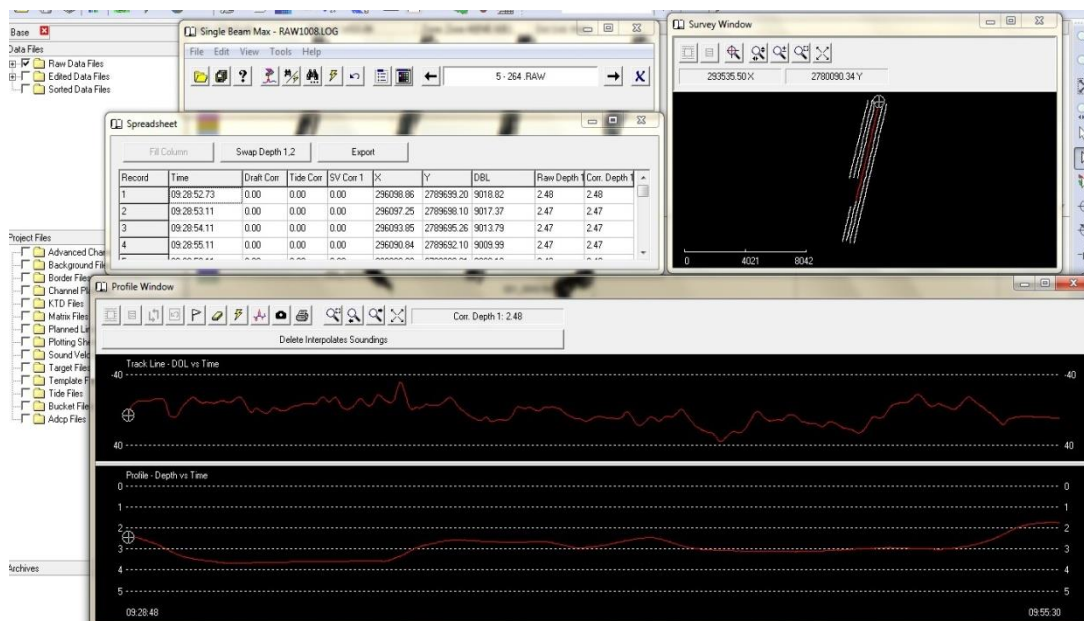
۱. سیستم تعیین موقعیت
 ۲. سیستم تعیین عمق
 ۳. سیستم کامپیوتری که وظیفه جمع‌آوری و ذخیره اطلاعات دریافتی از تجهیزات فوق را به عهده دارد.
- اطلاعات تعیین موقعیت در فرمت NMEA و اطلاعات عمق در فرمت DESO به‌صورت پیوسته در فاصله زمانی 0.2 تا 0.5 ثانیه از طریق پورت‌های سریالی به کامپیوتر ارسال می‌شود. نرم‌افزار هیدروگرافی وظیفه جمع‌آوری این اطلاعات به همراه پارامتر زمان و مدیریت داده‌ها را به عهده دارد. اطلاعات عمق‌یابی در قایق هیدروگرافی در حال حرکت بر روی خطوط عمق‌یابی از قبل طراحی شده به‌صورت کاملاً اتوماتیک و پیوسته توسط نرم‌افزار Hypack از طریق اتصال یک دستگاه کامپیوتر Notebook به تجهیزات هیدروگرافی شامل

سیستم‌های تعیین موقعیت ماهواره‌ای DGPS و عمقیاب صوتی جمع‌آوری می‌شود. جهت تبدیل اعماق به ارتفاع از سطح مبنای عمق یابی، در حین عملیات عمقیابی، ارتفاع سطح آب نیز در ساحل توسط قرائت مستقیم روی اشل موجود به صورت دو قرائت ابتدا و انتها کار خوانده می‌شود.

۸- پردازش داده‌های هیدروگرافی

برای ارزیابی کیفیت و کمیت داده‌های جمع‌آوری شده روزانه اکیپ هیدروگرافی، سرپرست اکیپ بعد از پایان کار نسبت به پردازش داده‌ها اقدام می‌کند. پردازش‌های اولیه که توسط نرم‌افزار هیدروگرافی انجام می‌شود یک کنترل صحرائی را از لحاظ کیفی و مقدار کار انجام‌شده به دست می‌دهد. پس از پایان کلیه عملیات صحرائی، تمام داده‌ها در دفتر تهران مجدداً به صورت کاملاً دقیق و با اعمال تصحیحات لازم نظیر نوسانات سطح آب، سرعت صوت و توسط نرم‌افزار مورد پردازش قرار می‌گیرد. در بخش Edit نرم‌افزار Hypack داده‌های اشتباه و احیاناً نویز که ناشی از شرایط سخت‌افزاری سیستم‌ها می‌باشد فیلتر می‌شوند. پس از پاک‌سازی اطلاعات ناخواسته کلیه اعماق اندازه‌گیری شده، نسبت به سرعت صوت و سطح مبنای عمقیابی مورد تصحیح قرار می‌گیرند. پس از پایان هر مرحله از پردازش توسط نرم‌افزار به صورت روزانه یک فایل نقاط xyz به دست می‌آید. کلیه اطلاعات دریایی xyz که شامل موقعیت طول و عرض در سیستم مختصات UTM و عمق نسبت به سطح مبنا هستند در نرم‌افزار گرافیکی Autodesk Land Desktop تبدیل به نقشه‌های توپوگرافی بستر دریا می‌شود. در این مرحله با ایجاد مثلث‌بندی (TIN) و مدل سه‌بعدی بستر (DTM) نسبت به ترسیم منحنی ترازها اقدام می‌شود.

نمایی از قسمت Edit نرم‌افزار Hypack

پس از پاک‌سازی اطلاعات ناخواسته کلیه اعماق اندازه‌گیری شده، نسبت به سرعت صوت و سطح‌مبنای عمق‌یابی مورد تصحیح قرار می‌گیرند.

نمونه فایل مختصات خروجی توسط HYPACK در جدول زیر نمایش داده شده است:

Easting	Northing	Depth (m)
234055.49	4091092.70	-2.63
234052.61	4091091.53	-2.58
234049.54	4091090.61	-2.52
234046.36	4091090.42	-2.41
234042.12	4091092.36	-2.42
234039.70	4091094.40	-2.47
234037.19	4091096.60	-2.49
234034.75	4091098.40	-2.48
234030.02	4091101.25	-2.48
234027.30	4091102.52	-2.47

نمونه‌ای از فایل خروجی تهیه شده توسط نرم‌افزار Hypack

۹- سطح‌مبنای قائم

سطح مبنا در دریاچه ارومیه که از طرف کارفرما معرفی شد، سطح متوسط دریا‌های آزاد میباشد. اشلهایی که به تأسیسات فلزی کنار پل مسیر میان‌گذر دریاچه نصب شده‌اند مبنای به دست آوردن سطح‌مبنا در نظر گرفته شده است. نامه معرفی مختصات و ارتفاع اشله در پیوست آورده شده است.

تصویر قرائت روزانه اشل دریاچه ارومیه

۱۰- سیستم تصویر و پارامترهای ژئودتیک

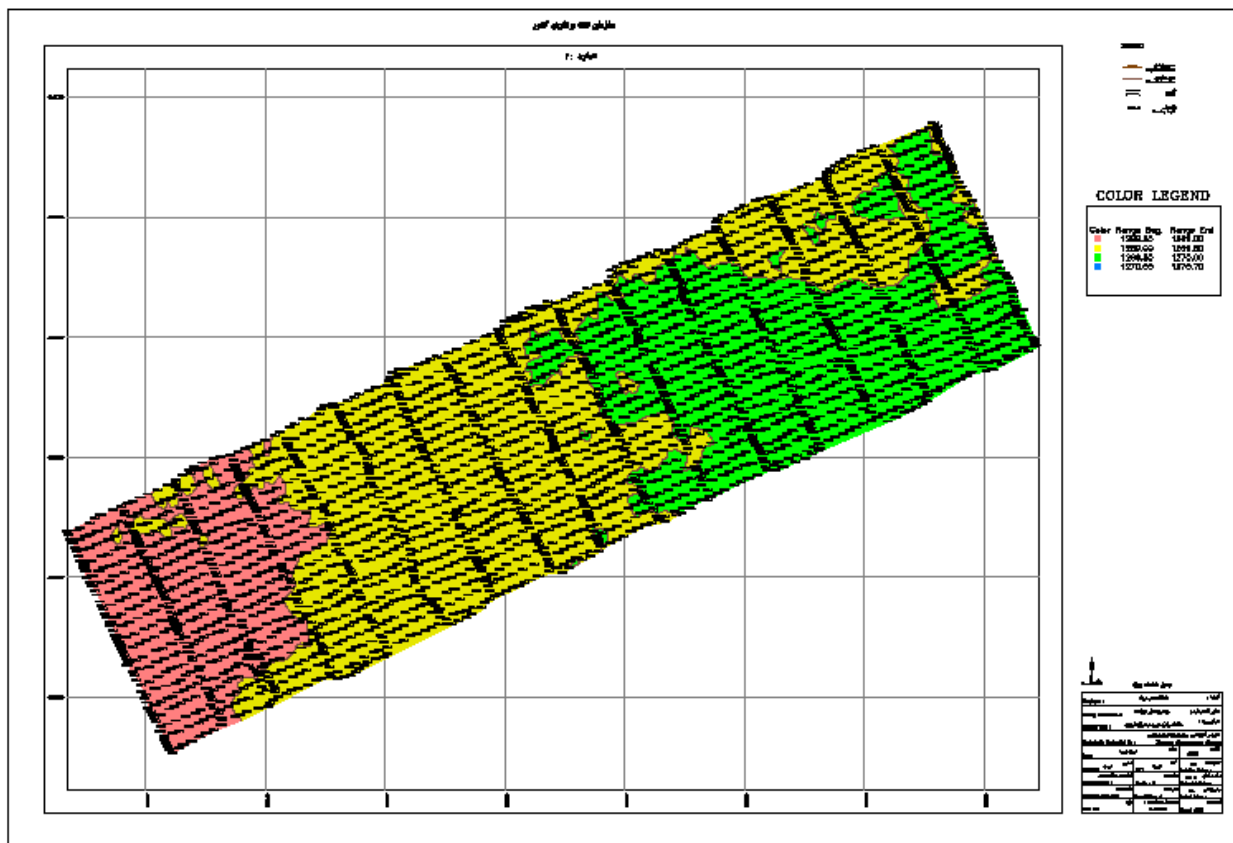
موقعیت کلیه نقاط زمینی و دریایی و همچنین نقاط پایه و کنترل ساحلی نسبت به سیستم مختصات UTM (منطقه ۳۸ - نصف‌النهار مرکزی ۴۵ درجه شرقی) مورد پردازش قرار گرفتند. پارامترهای ژئودتیک سیستم تصویر مورد استفاده به شرح زیر است:

- بیضوی مقایسه: WGS1984
- نصف بیضوی اطول: ۶۳۷۸۱۳۷ متر
- نصف بیضوی اقصر: ۶۳۵۶۷۲۵/۳۱۴ متر
- فشردگی بیضوی: ۱:۲۹۸/۲۵۷۲۲۳۵۶۳
- سیستم تصویر: UTM-Zone38
- مبدأ عرض جغرافیایی: خط استوا
- نصف‌النهار مرکزی: ۴۵ درجه شرقی
- طول مجازی ۵۰۰۰۰۰
- عرض مجازی: صفر

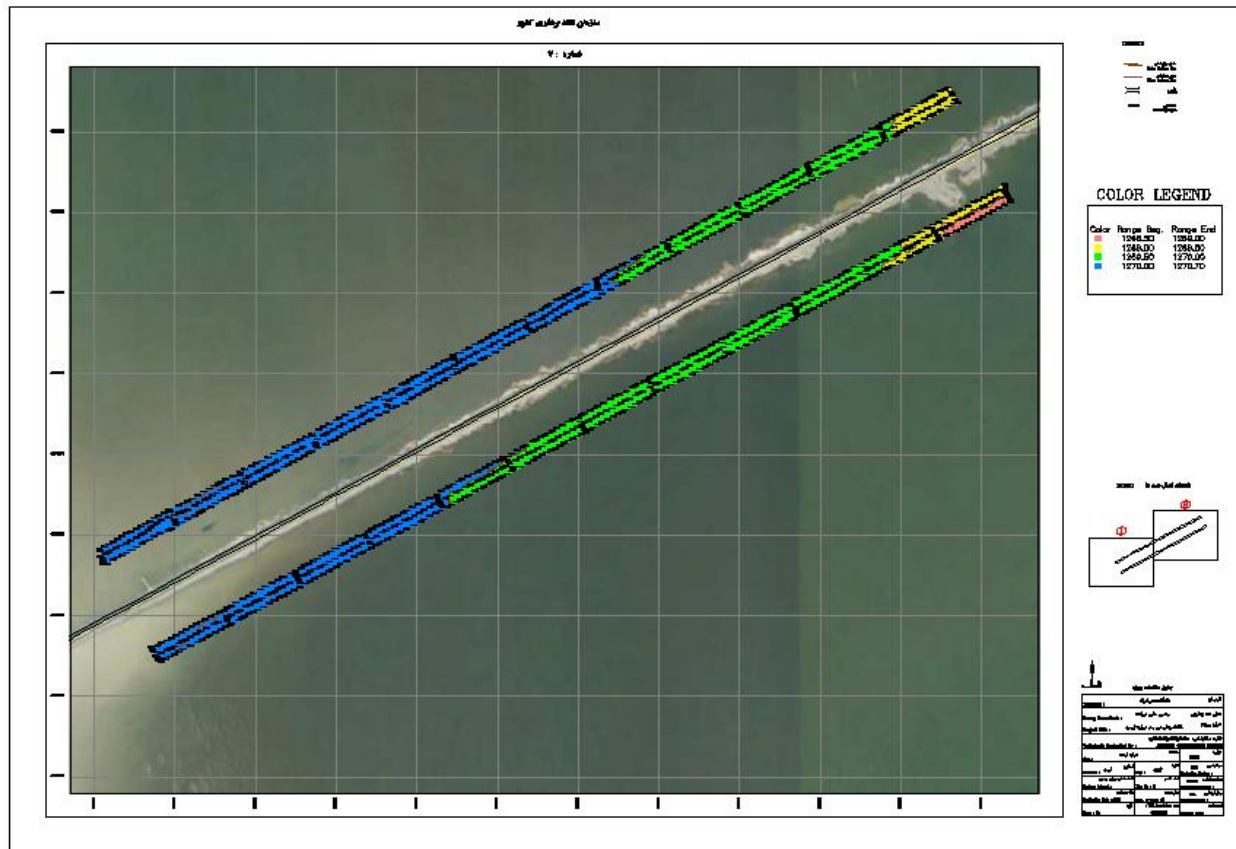

کلیه نقشه‌ها طبق دستورالعمل سازمان نقشه‌برداری کشور با درج اندکس‌های لازم در کنار نقشه‌ها ارائه شده‌اند. نقشه‌های هیدروگرافی در مقیاس ۱/۵۰۰۰ در فرمت DWG به صورت رقومی ارائه شده‌اند. در ضمن یک سری پلات کاغذی از تمام نقشه‌های هیدروگرافی تهیه و ارائه شده است.

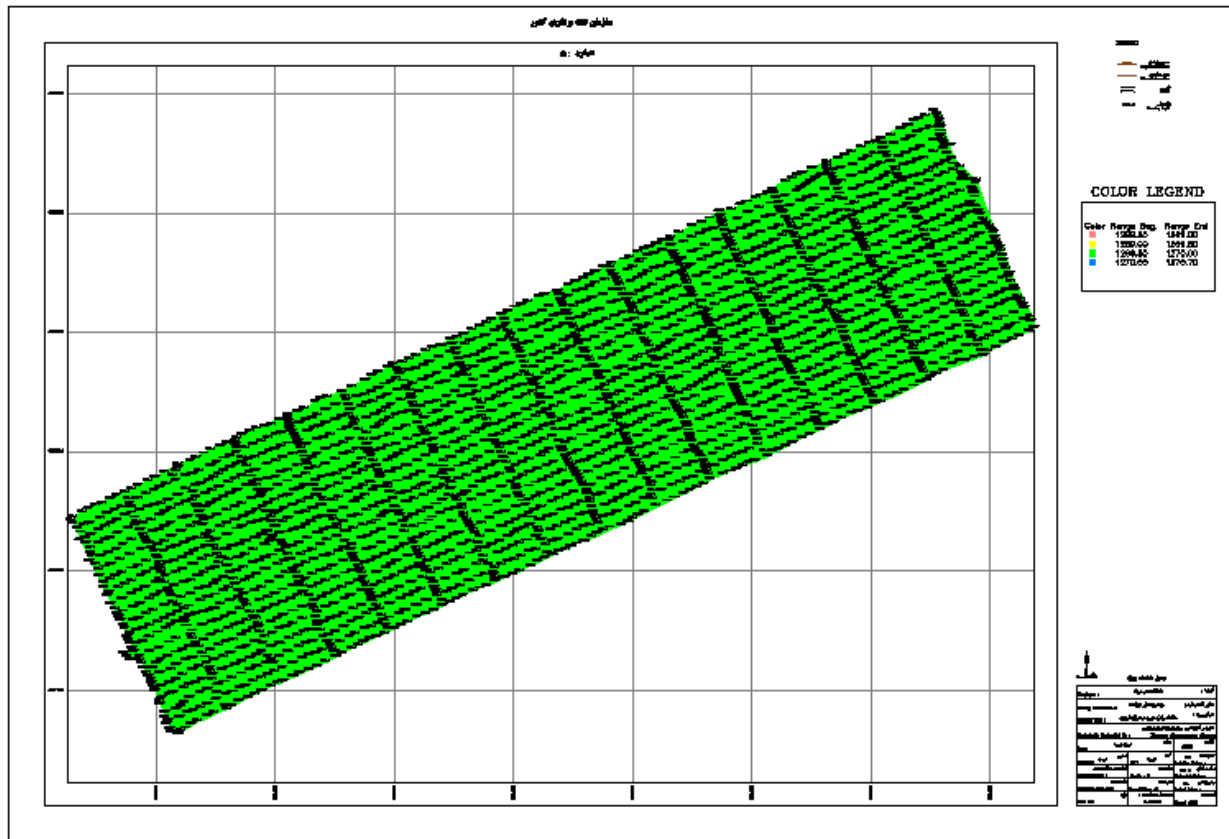
۱۱- نقشه نهایی دریاچه ارومیه

نقشه نهایی ۱/۵۰۰۰ North A

نقشه نهایی ۱/۵۰۰۰ اطراف پل

نقشه نهایی ۱/۵۰۰۰ ASouth

۱۲- نظارت فنی

در ابتدای ابلاغ پروژه به این شرکت و نهایی شدن تاریخ برداشت (اسفندماه ۱۳۸۹) هماهنگی‌های لازم با سازمان نقشه‌برداری برای نظارت فنی و عملیاتی صورت پذیرفت اما با شیوع گسترش ویروس کرونا در کشور و شرایط بحرانی کشور و لزوم حذف سفرهای غیرضروری و توافق با کارفرما کارشناسان محترم سازمان نقشه‌برداری در منطقه حاضر نشدند. در نهایت نظارت پروژه بیشتر در قسمت فنی تهیه نقشه و همچنین از راه دور و ارسال تصاویر از نحوه انجام کار صورت پذیرفت.

با نظارت کارشناسان محترم سازمان نقشه‌برداری بر کیفیت انجام کار و همچنین استفاده از نظرات راهگشای ایشان کوشیده شد که تمامی مراحل پروژه به نحو احسن انجام پذیرد.

۱۳- تجهیزات

- اکوساندر (عمق یاب) مدل Navisound210 ساخت کمپانی Reson دانمارک یک دستگاه
- اکوساندر (عمق یاب) مدل Echologgr EU400 ساخت Echologgr کره جنوبی یک دستگاه
- GPS دریایی Hemisphere Atlas A222 ساخت کمپانی Hemisphere کانادا دو دستگاه
- بارچک دو عدد
- شاخص مندرج دو عدد
- نرم افزار هیدروگرافی HYPACK آمریکا سه نسخه
- کامپیوتر PC سه دستگاه
- پلاتر یک دستگاه

۱۴- قایق و وسایل نقلیه زمینی

دو فروند قایق موتوری فایبرگلاس با موتور ۲۰۰ و ۸۵ اسب بخار و یک دستگاه خودرو سواری برای جابجایی نفرات و تجهیزات و انجام عملیات عمق یابی مورد استفاده قرار گرفتند. لازم به ذکر است که به دلیل محدودیت های جابه جایی های دریایی در دریاچه و طرح محافظت از جزایر دریاچه، اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی دو فروند قایق آن سازمان را در اختیار این شرکت برای انجام عملیات عمق یابی قرارداد.

۱۵- نیروی انسانی

عوامل و نفرات فنی مؤثر در انجام پروژه به شرح ذیل می باشند:

- محسن شاپوروند ثالث
- احسان زرین فر
- مرتضی دادگری
- ثمین جزمی
- زهرا میرزایی

۱۶- تصاویر و مشخصات تجهیزات به کاررفته در پروژه

A222 GNSS Smart Antenna All-In-One GNSS Receiver Solution

key features

- Atlas® L-band corrections
- Exclusive Atlas Basic option available when other differential signals are not practical
- Scalable accuracy within a single product for different use cases
- Environment-proven enclosure for the most aggressive user scenarios
- Compact, low-profile design with fixed or magnetic mounting options make it ideal for portable and dynamic applications

The A222 GNSS Smart Antenna offers an affordable, portable solution with professional-level accuracy for agricultural, marine, GIS, mapping, and other applications.

Focus on the job at hand with fast start-up and reacquisition times, 60 cm accuracy, and an easy-to-see LED status indicator for power, GNSS, and DGNS. The durable enclosure houses both antenna and receiver. It can be powered through various sources, making the A222 smart antenna ideal for a variety of applications. Dual-Serial, CAN, and pulse output options make this DGNS receiver compatible with almost any interface.

A222 is supported by Hemisphere's easy-to-use Atlas Portal (www.atlasgnss.com), which empowers you to update firmware and enable functionality, including Atlas subscriptions for accuracies from meter to sub-decimeter levels.

precision@hgns.com
www.hgns.com

A222 GNSS Smart Antenna

GNSS Receiver Specifications

Receiver Type:	Scalable dual-frequency, multi-GNSS RTK	
Signals Received:	GPS and GLONASS	
Channels:	114	
GPS Sensitivity:	-142 dBm	
SBAS Tracking:	3-channel, parallel tracking	
Update Rate:	10 Hz standard, 20 Hz optional (with activation)	
Timing (1PPS) Accuracy:	20 ns	
Cold Start:	< 60 s typical (no almanac, ephemeris, position, or RTC)	
Warm Start:	< 30 s typical (almanac and RTC)	
Hot Start:	< 10 s typical (almanac, ephemeris, position, and RTC)	
Maximum Speed:	1,850 kph (999 kts)	
Maximum Altitude:	18,288 m (60,000 ft)	

Positioning Accuracy

Horizontal Accuracy:	RMS (67%)	2 DRMS (95%)
RTK: 1 ²	8 mm + 1 ppm	15 mm + 2 ppm
L-Band: 1 ³	0.08 m	0.16 m
SBAS (WAAS): 1	0.3 m	0.6 m
Autonomous, no SA: 1	1.2 m	2.5 m

L-Band Receiver Specifications

Receiver Type:	Single Channel
Channels:	1530 to 1560 MHz
Sensitivity:	-130 dBm
Channel Spacing:	5.0 kHz
Satellite Selection:	Manual and Automatic
Reacquisition Time:	15 seconds (typical)

Communications

Serial Ports:	2 full-duplex RS-232, CAN 4
Baud Rates:	4800-115200
Correction I/O Protocol:	Hemisphere GNSS proprietary, RTCM v2.3 (DGPS), RTCM v3 (RTK)
Data I/O Protocol:	NMEA 0183, NMEA 2000, Hemisphere GNSS binary
Timing Output:	1PPS, CMOS, active low, falling edge sync, 10 kΩ, 10 pF load
Event Marker Input:	CMOS, active low, falling edge sync, 10 kΩ, 10 pF load

Power

Input Voltage:	7-32 VDC with reverse polarity operation
Power Consumption:	4.1 W nominal (L1/L2 GPS/GLONASS; L-band)
Current Consumption:	0.35 A nominal (L1/L2 GPS/GLONASS; L-band)
Power Isolation:	No
Reverse Polarity Protection:	Yes
Antenna Voltage:	Internal Antenna

Environmental

Operating Temperature:	-40°C to +70°C (-40°F to +158°F)
Storage Temperature:	-40°C to +85°C (-40°F to +185°F)
Humidity:	95% non-condensing
Shock and Vibration:	Mechanical Shock: EP455 Section 5.41.1 Operational

EMC:

Enclosure:

Mechanical

Dimensions:	15.8 L x 15.8 W x 7.9 H (cm) 6.2 L x 6.2 W x 3.2 H (in)
Weight:	< 1.05 kg (< 2.53 lbs)
Status Indications (LED):	Power, GNSS Lock
Power/Data Connector:	12-pin male (metal)
Antenna Mounting:	1-14 UNS-2A female adapter, 5/8-11 UNC 2B adapter, flat mount available

- ¹ Depends on multipath environment, number of satellites in view, satellite geometry, and ionospheric activity
² Depends also on baseline length
³ Requires a subscription from Hemisphere GNSS
⁴ Requires software upgrade

Authorized Distributor:

Copyright © Hemisphere GNSS, Inc. All rights reserved. Specifications subject to change without notice.
 Hemisphere GNSS, Hemisphere GNSS logo, Atlas, and Atlas Basic are registered trademarks of Hemisphere GNSS, Inc.
 Rev. 10/17

Hemisphere GNSS, Inc.
 8515 E. Anderson Drive
 Scottsdale, AZ, USA 85255

Toll-Free: +1-855-203-1770
 Phone: +1-480-348-6380
 Fax: +1-480-270-5070
 precision@hgns.com
 www.hgns.com

NaviSound 200 Series PRODUCT SPECIFICATION

PORTABLE HYDROGRAPHIC SINGLE-BEAM ECHOSOUNDERS

- *Portable, highly compact, lightweight unit*
- *Broadband frequency agile*
- *Multiple bottom digitizing with single frequency for sediment and vegetation surveys*
- *Supports single or alternating channel operations*
- *High-performance, easy-to-operate, and very reliable*

RESON's NaviSound 200 Series are highly portable, single-beam echosounders that offer a range of high-performance features. With a selection of models, the NaviSound 200 Series supports a wide range of hydrographic survey applications.

NaviSound 200 echosounders provide reliable depth measurements in a convenient, easy-to-operate unit. Advanced features include multiple bottom digitizing with a single frequency for sediment and vegetation surveys. Besides its compact size and low weight, the NaviSound 200 enclosure provides the highest possible water resistance.

An affordable side-looking sonar (SLS) option that records dual-sided imagery is also available for selected NaviSound 200 models.

Individual NaviSound 200 models are as follows:

- **NaviSound 215:** Enhanced single-beam echosounder that uses one receiver channel to operate two transducers in true real-time, alternating frequency operation
- **NaviSound 210:** Basic, one-channel, single-beam echosounder for hydrographic survey operations
- **NaviSound 205:** One-channel single-beam echosounder for light surveying

RESON A/S • DENMARK
Tel +45 47 38 00 22
Fax +45 47 38 00 66
Email: reson@reson.dk

RESON OFFSHORE • UK
Tel +44 1224 709 900
Fax +44 1224 709 910
Email: sales@reson.co.uk

RESON, INC. • USA
Tel +1 805 964 6260
Fax +1 805 964 7537
Email: sales@reson.com

RESON, GmbH • GERMANY
Tel +49 431 720 7180
Fax +49 431 720 7181
Email: reson@reson-gmbh.de

www.reson.com

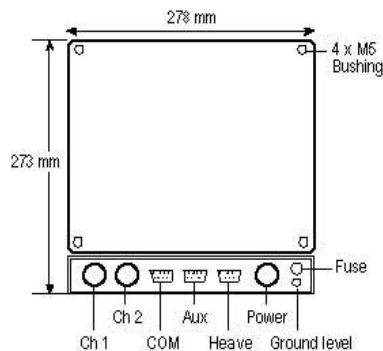

NaviSound 200 Series System Specifications

TECHNICAL DETAILS

Frequencies:	User-selectable frequencies from 15-600 kHz. Standard 28-35 and 190-225 kHz	Sound velocity calibration:	1350 - 1600 m/sec in 1 m/sec step
Impedance:	100 Ohm (others on request)	Transducer draft comp:	0 - 99.99m
Max power:	300 W	Graphics:	
Power control:	Manual or automatic	Recording:	11 cm wide thermal paper recorder
Pulse length:	Manual, 5 steps	Resolution:	800 pixels (gray shades)
Units:	Meters & feet	Transfer speed:	20 lines/sec
Resolution:	1 cm (210 & 215) 1 dm (205)	Serial interfaces:	1: Communication 2: Heave input 3: Auxiliary input (DGPS) 4: Repeater output
Accuracy:	1 cm at 210 kHz (1 sigma), 7 cm at 33 kHz (1 sigma) (assuming correct sound velocity, transducer draft)	Dimensions:	273 x 278 x 115 millimeters (11 x 11 x 4.5 inches)
TVC detection level:	20 Log (depth)	Weight:	5.5 kg (12 lbs)
Additional feature:	Built-in barcheck utility	Supply voltage:	10 - 28 VDC (external AC converter available)
		EMC radio noise:	CE approved

REAR VIEW

MODEL COMPARISON

NaviSound	205	210	215
Output resolution:	dm	cm	cm
Depth Range:	0.5-100m	0.2-600m	0.2-600m
Channels/Transducers:	1/1	1/1	1/2
Max. sounding rate (PRF):	5 Hz	20 Hz	20/10 Hz
Heave input:	-	✓	✓
NMEA output:	✓	✓	✓
DESOxx output protocol:	-	✓	✓
Supports SLS option:	-	✓	✓
AC Converter Option:	✓	✓	✓

Scope of delivery: NaviSound 200 Series User's Manual, DC power cable, RS-232C communication cable for PC, spare paper, transducer connector(s), and fuses & thermal head cleaning kit

Version: B42-PDF-0202

Due to our policy of continuous product improvement, RESON reserves the right to change specifications without notice.

geometius

Echologger echosounders

- ✔ Compact single or dual frequency echosounder
- ✔ No external power source required
- ✔ Complete solution with the BathySurvey App for Trimble Access

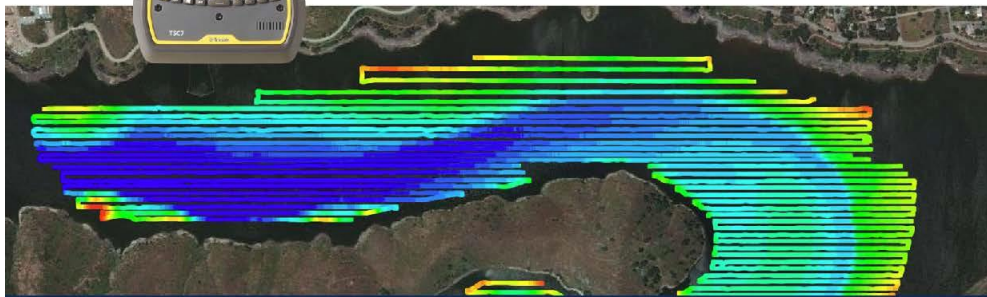

The **echosounder** can be used for various applications in marine environments. The echosounders of echologger are ultra light, compact and ideal for installing on small boats in combination with a GNSS receiver.

It can be connected to your laptop, PC or data logger using the USB port or serial connection. No need any more for an external power supply. A integrated tilt sensor can be supplied as an option.

The user-friendly control software enables users to set up parameters and to monitor backscatter data along the full water column.

Connect the Echologger to your Trimble controller and create a complete solution for hydrographic measurements with the Trimble Access BathySurvey App.

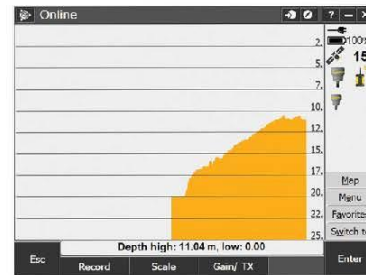
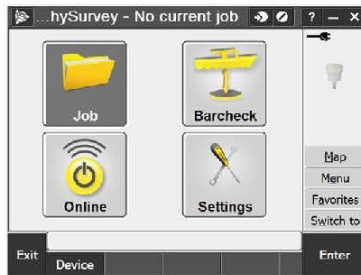
geometius.nl/echolood

Specifications

The online workflow of the BathySurvey App does not only append the measured depth to a position but also visualizes the data in a real-time graph to monitor the current water depth. It provides fast and precise information of the seafloor. Scale, units and echosounder parameters are configurable for real-time visualization.

The Barcheck Wizard guides the user through a workflow to determine the speed of sound of an acoustic signal in the water. This increases the accuracy of the measurement. The collected data can be exported via a style sheet to a comma separated ASCII file.

AVAILABLE MODELS*

SINGLE FREQUENCY

Model	Frequency	min. range (m)	max. range (m)
EU400	450kHz	0.15	100

DUAL FREQUENCY

Model	Frequency	min. range (m)	max. range (m)
EU D24	200/450kHz	0.15	200
EU D052	50/200kHz	0.50	200
EU D032	30/200kHz	0.50	200
EU D710	750kHz/1MHz	0.50	60

* All models are available with a USB or serial connection

The published information has been compiled with care. Nevertheless Geometius can not be held responsible for any inaccuracies, misunderstandings and consequences.

info@geometius.nl

088 43 66 300

ECHOLLOGGER EU400

مدارک و ضمایم

جدول نوسانات سطح آب

گزارش فنی عملیات هیدروگرافی و رفتارسنجی دریاچه ارومیه

Urumie Date: Sun 17/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.91
16:00	1271.91

Urumie Date: Mon 18/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.91
16:00	1271.91

Urumie Date: Thu 21/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.90
16:00	1271.90

Urumie Date: Fri 22/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.90
16:00	1271.90

Urumie Date: Tue 26/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.88
16:00	1271.88

Urumie Date: Wed 27/May/2020	
Time	Water Level(MSL)
8:00	1271.88
16:00	1271.88

مجموعه داوری گزارش فنی عملیات هیدرو گرافی و رفتار سنجی
دریاچه ارومیه

مجری محترم قرارداد مطالعه و طراحی طرح نجات دریاچه ارومیه - دانشگاه صنعتی

شریف

موضوع: تاییدیه اعلام هزینه قطعی خدمات قرارداد شماره ۹۸۱۵۶۰۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۰۱ با موضوع مطالعات

رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه

با سلام و احترام

بازگشت به نامه شماره ۲۲۰۰/۴/۷۴/س مورخ ۹۸/۱۲/۲۶ و پیرو نامه اعلام وصول شماره ۹۹۱۲۱-۹۰۰ مورخ ۹۹/۰۳/۱۳ مبنی بر موافقت با نظارت و کنترل فنی خدمات مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه، مورد پیمان شرکت مهندسی مشاور دریانقشه، به استحضار می‌رساند عملیات خدمات نقشه‌برداری فوق‌الذکر خاتمه یافته و پس از بررسی قرارداد منعقد فی مابین آن کارفرمای محترم و مهندسی مشاور طرف قرارداد، طبق کنترل‌های ستادی، کارکرد مهندسی مشاور بر اساس تبصره‌های پیوست ۳، مطابق صورت وضعیت به شماره ۱۸۹۹۷ مورخ ۹۹/۰۴/۲۲ مورد تایید است و مبلغ قابل پرداخت به مشاور ۱,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰ (یک میلیارد و ششصد و هشتاد میلیون) ریال می‌باشد. لذا از نظر این سازمان پرداخت مبلغ فوق با در نظر گرفتن جمیع مقررات و کسورات قانونی و کسر سایر پرداخت‌های احتمالی قبلی بلامانع اعلام می‌گردد.

به پیوست لوح فشرده حاوی نقشه‌ها، اطلاعات و گزارش فنی مطالعات رفتارسنجی بستر دریاچه ارومیه و همچنین یکسری صورت وضعیت تایید شده مشاور ارسال می‌شود.

شایان ذکر است که صورت حساب خدمات نظارتی این سازمان توسط معاونت توسعه مدیریت و منابع تنظیم و متعاقباً برای آن کارفرمای محترم ارسال خواهد شد.

رونوشت:

- شرکت مهندسی مشاور دریانقشه - به انضمام یک نسخه صورت وضعیت تایید شده -

تاریخ: ۹۹/۰۴/۲۲

شماره: ۱۸۹۹۷

پیوست: دارد

به: اداره کل نظارت و کنترل فنی _ سازمان نقشه برداری کشور
موضوع: صورت وضعیت نهایی هیدروگرافی دریاچه ارومیه

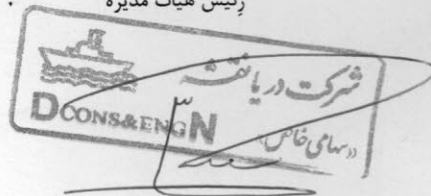
باسلام،

احتراما، پیرو قرارداد مطالعات رفتار سنجی بستر دریاچه ارومیه به شماره قرارداد ۹۸۱۵۹۰۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۱ فی مابین این مشاور و دانشگاه صنعتی شریف، و عطف به نامه شماره ۷۰۰۰/۱۰۳۵ مورخ ۹۹/۰۲/۳۰، با موضوع انجام خدمات بدون افزایش مبلغ قرارداد از سوی دانشگاه صنعتی شریف، نظر به اینکه عملیات میدانی قرارداد فوق به اتمام رسیده و کلیه نقشه ها و گزارش فنی تحویل کارفرمای محترم گردیده است، لذا خواهشمند است پس از بررسی نسبت به تایید صد در صد مبلغ قرارداد بر اساس جدول پیوست جمعا به مبلغ ۱,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (یک میلیارد و ششصد و هشتاد میلیون ریال) اقدام لازم صورت گیرد.

باتشکر

احسان زرین فر

رئیس هیات مدیره

تهران، شهرک غرب، بلوار فرحزادی، تقاطع دریا، بلوار نورانی، پلاک ۳۴، واحد ۲

تلفن: ۸۸۳۷۵۷۰۸ - ۸۸۳۷۶۰۷۲ فکس: ۸۸۳۷۶۲۷۸

Unit 2, No.34, Nourani blvd., Shahrak-E-Gharb, Tehran, Iran

Tel: 021-88375708-88376072 Fax: 021-88376288

daryanaghshah@yahoo.com

www.daryanaghshah.com

۹۹,۰۴,۲۲

۱۸۹۹۷

تاریخ:

شماره:

پیوست:

مهندسين مشاور دريا نقشه

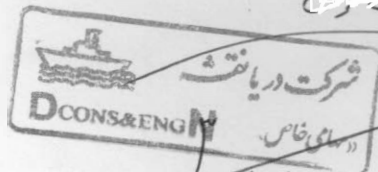
هیدروگرافی - نقشه برداری - GIS

(تاسیس: ۱۳۷۱)

جدول کارکرد دریاچه ارومیه

ردیف	شرح	واحد	مقدار یا تعداد
۱	عمق‌یابی برای تهیه نقشه هیدروگرافی به مقیاس ۱:۲۵۰۰۰	کیلومتر	۹۰
۲	عمق‌یابی برای تهیه نقشه هیدروگرافی به مقیاس ۱:۵۰۰۰	کیلومتر	۲۰۲
۳	عمق‌یابی برای تهیه نقشه هیدروگرافی به مقیاس ۱:۵۰۰۰ (۱۰۰*۶۰۰۰) بر اساس شرح خدمات اضافه)	کیلومتر	۵۲
۴	نمونه برداری آب دریا	نمونه	۲۰

تهران، شهرک غرب، بلوار فرحزادی، تقاطع دریا، بلوار نورانی، پلاک ۳۴، واحد ۲
 تلفن: ۸۸۳۷۵۷۰۸ - ۸۸۳۷۶۰۷۲ فکس: ۸۸۳۷۶۲۷۸

Unit 2, No.34, Nourani blvd., Shahrak-E-Gharb, Tehran, Iran
 Tel: 021-88375708-88376072 Fax: 021-88376288
 daryanaghsheh@yahoo.com www.daryanaghsheh.com